

การพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ

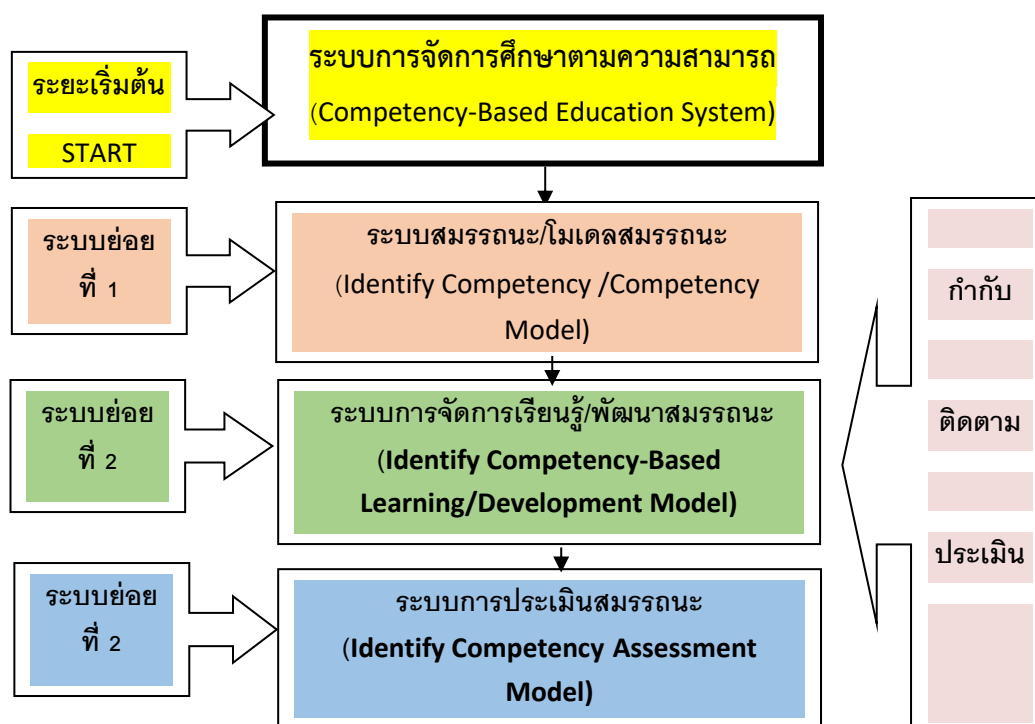
(COMPETYENCY_BASED CURRICULUM DEVELOPMENT)

ดร.ชัชรินทร์ ชวนวัน ข้าราชการบำนาญ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2564

จากประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ที่นำเสนอไปเมื่อวันก่อน ทำให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education) ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการอย่างแน่นอน จุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการก่อน (ดูแผนภูมิ CBE Model) คือ การกำหนดระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถในภาพรวม ทั้ง 3 ส่วน ในแต่ละส่วนจะมีระบบย่อยที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญที่ต้องกำหนดให้มี โดยเฉพาะประเด็นสำคัญ คือ ระบบที่ 2 ระบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องมี การสร้างหลักสูตรสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum Development) ที่มีผู้สอบถามมาว่าควรดำเนินการอย่างไร บทความตอนนี้จึงจะกล่าวถึง “การพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ” เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีสนใจนำไปประกอบการดำเนินการ

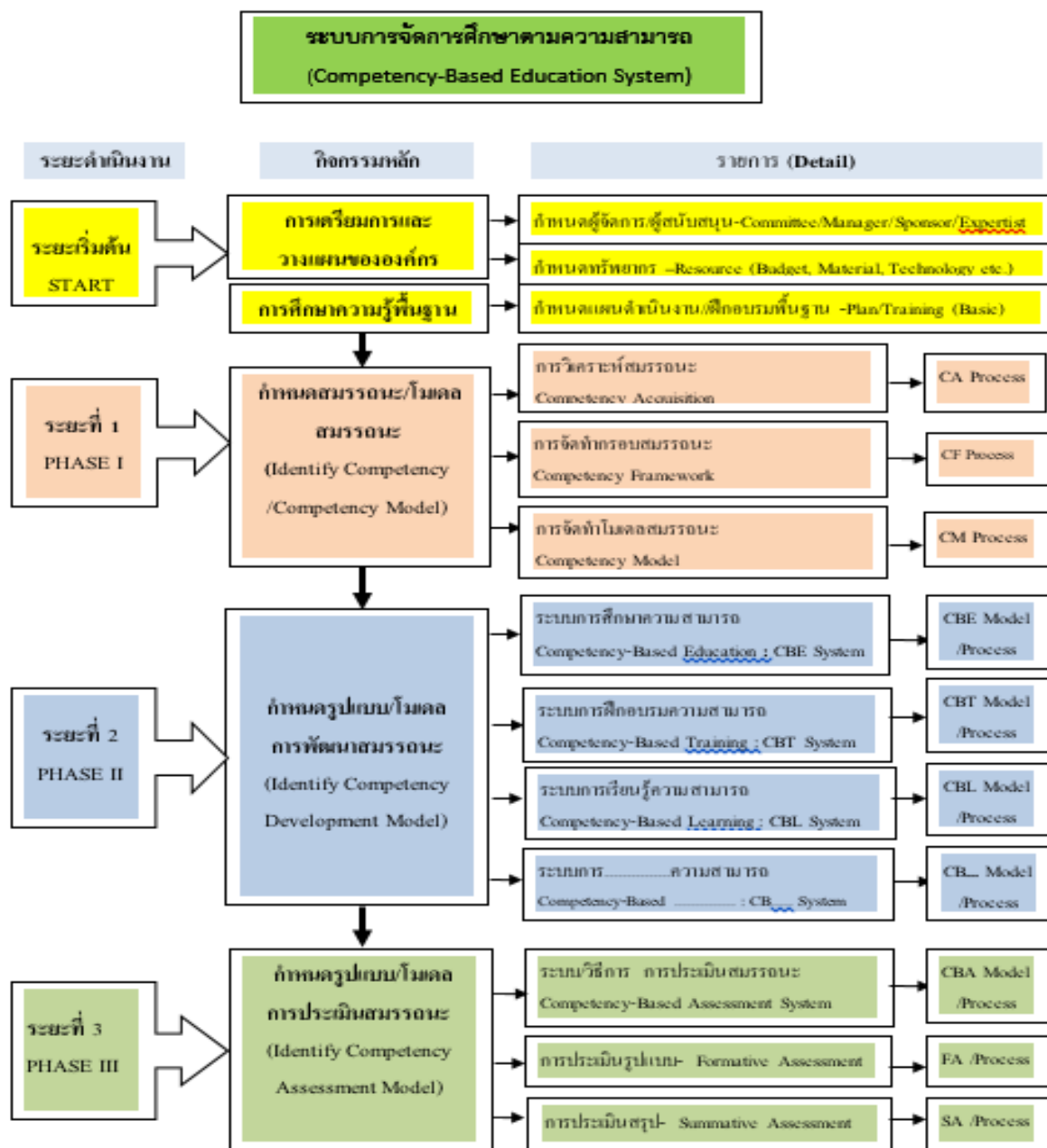
องค์ความรู้ประกอบการนำเสนอครั้งนี้ ขอให้ย้อนไปอ่านบทความตอนที่ 4-2563 (ตอนที่ 1-4) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรความสามารถ จะทำให้เข้าใจมากขึ้นครับ

จุดเริ่มต้น กำหนดระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ ในภาพรวมก่อน (แผนภูมิ)

การสร้างหลักสูตรสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum Development) จะอยู่ในระบบย่อยที่ 2 ระบบการจัดการเรียนรู้/พัฒนาสมรรถนะ ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกันไปเล็กน้อยตามบริบทการพัฒนาสมรรถนะ (เช่น การเรียนรู้, การฝึกอบรม, การพัฒนา, อื่นๆ)

แผนภูมิกรอบแนวคิดการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามหลักสมรรถนะ
(CONCEPTUAL FRAMEWORK : COMPETENCY-BASED HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT : CBHRD)

SOURCE : Dr.Chatcharin-2558

หลักการสำคัญ - หลักสูตร CBC มี 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

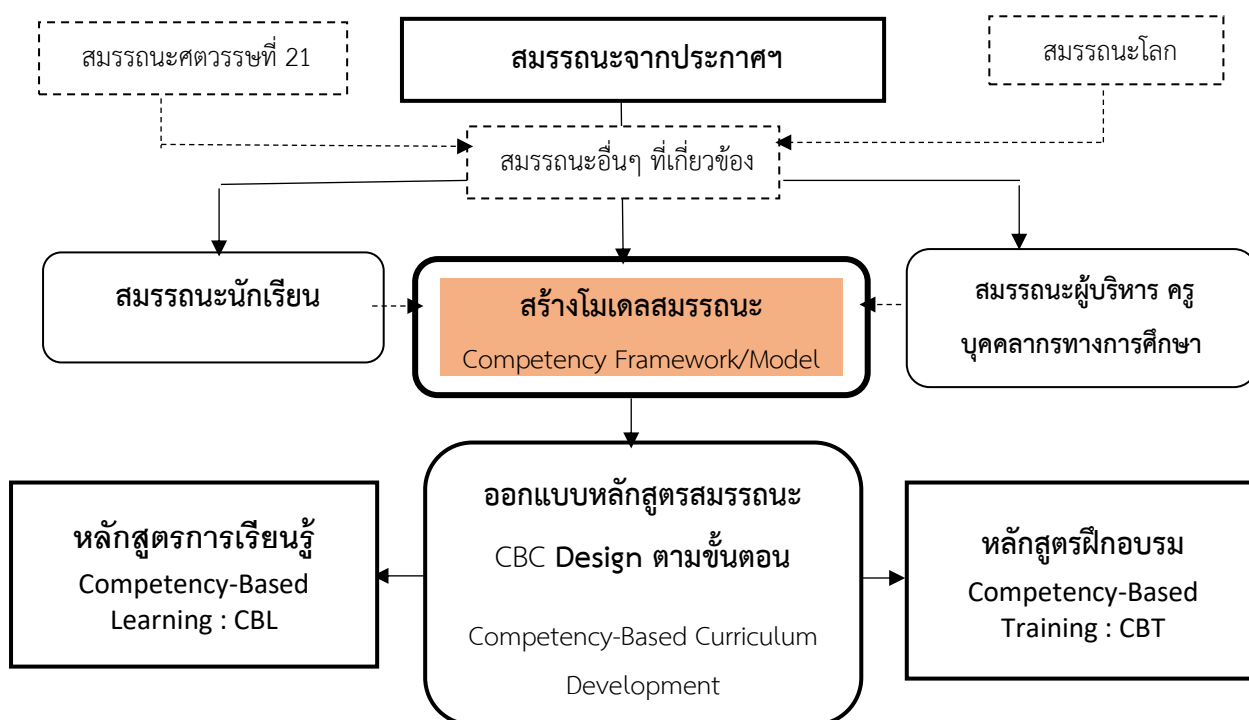
ส่วนที่ 1 โพรไฟล์สมรรถนะ (Competency Profile) หมายถึง รายการสมรรถนะ (Competency) และสมรรถนะย่อย (Sub-Competency) ที่จำเป็นและต้องการนำมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ หรือหลักสูตรฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 หลักสูตร (Course Information) หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบหลักต่างๆ (องค์ประกอบของหลักสูตร) นำมาออกแบบหลักสูตร

ส่วนที่ 3 โมดูล (Module Information) หมายถึง ข้อมูลที่รองรับหลักสูตรสมรรถนะ หลักสูตร CBC จะประกอบด้วยส่วนที่เรียกว่า “โมดูล” หลายๆโมดูล ซึ่งต้องดำเนินการตามองค์ประกอบต่างๆ (ดูองค์ประกอบของโมดูล) นำมาออกแบบโมดูล

สมรรถนะ (Competency) ที่จะนำมาสร้างเป็นหลักสูตรสมรรถนะจะนำมาจากประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ โดยนำมากำหนดให้อยู่ในรูปแบบของ **กรอบสมรรถนะ (Competency Framework)** หรือ **โมเดลสมรรถนะ (Competency Model)** และอาจเพิ่มสมรรถนะตามบริบทที่สำคัญจำเป็น ต่อจากนั้นเลือกสมรรถนะที่จะทำหลักสูตรเพื่อนำไปดำเนินการในส่วนที่ 2 (หลักสูตร) และโมดูล (Module) ต่อไป.

(ขอแนะนำว่า องค์กรควรนำสมรรถนะทั้งหมด (ตามกรอบ/โมเดลสมรรถนะ) มาทำหลักสูตรทั้งหมด เพราะยังงี้ก็ต้องพัฒนาทุกสมรรถนะ และจำไว้เสมอว่า...สมรรถนะที่อยู่นอกกรอบ..ไม่ควรเอามา)

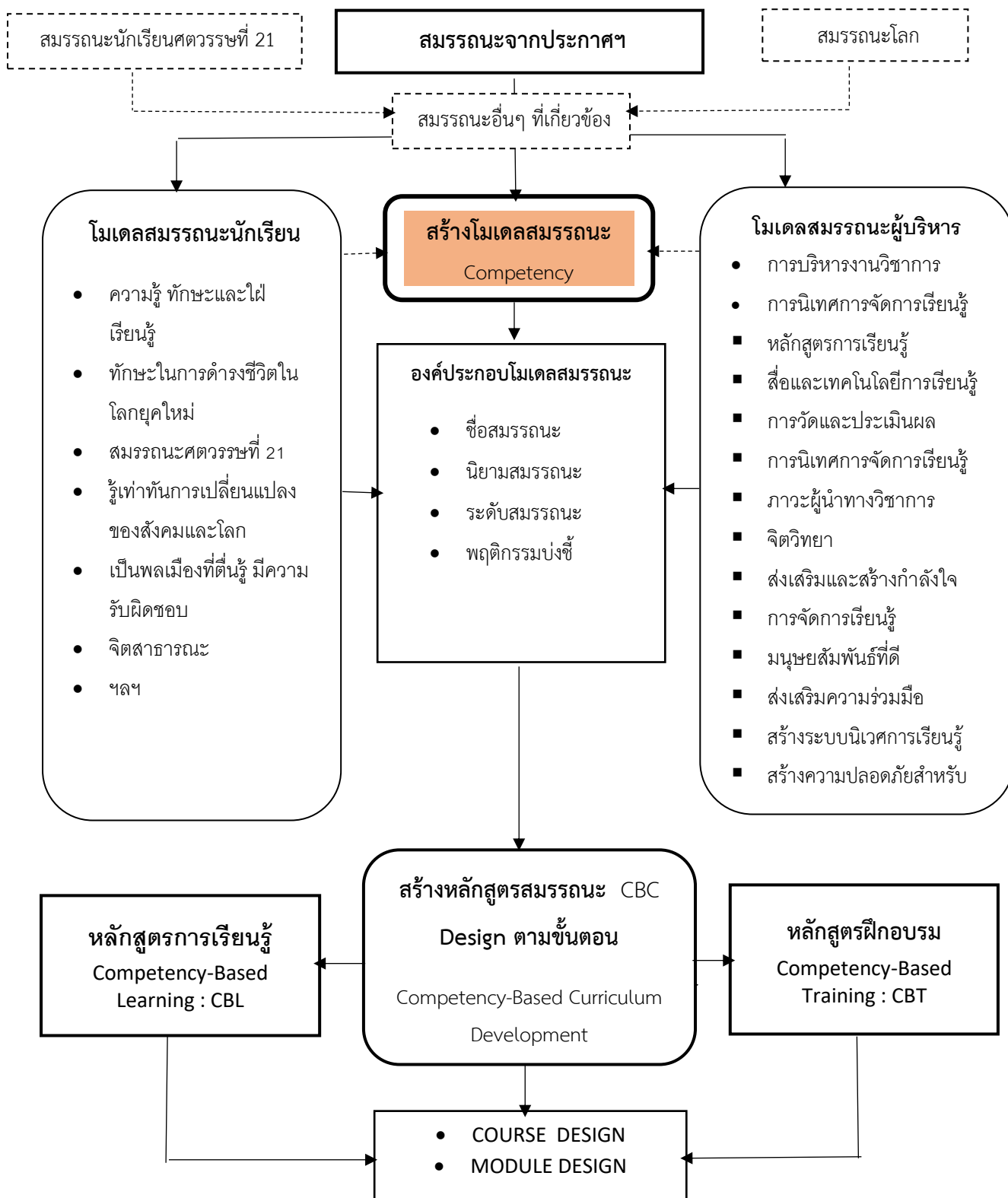

หมายเหตุ

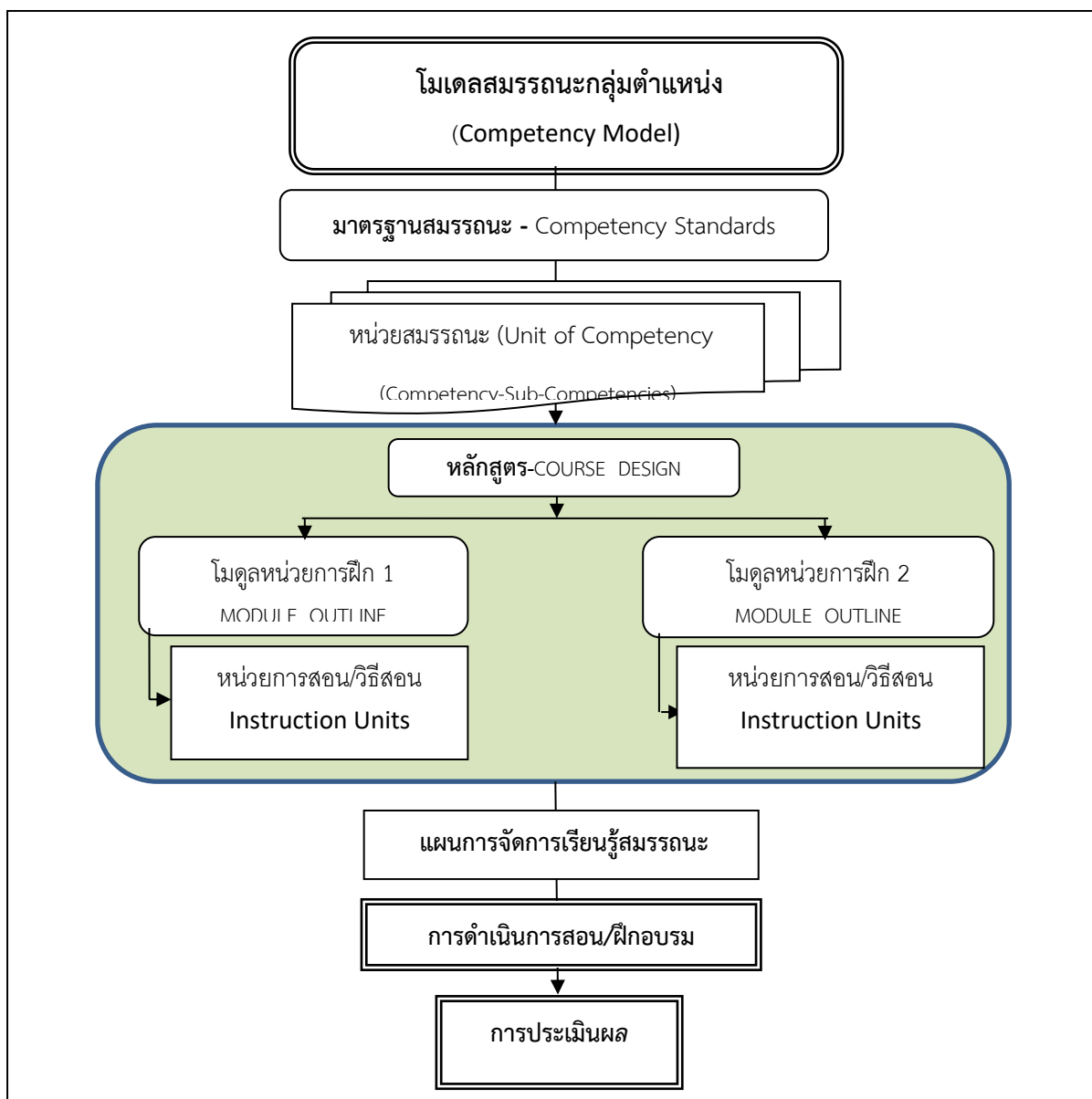
แนวทางข้างต้น เป็นการสร้างหลักสูตรสมรรถนะขึ้นใหม่ จากสมรรถนะแหล่งข้อมูลต่างๆ จุดเน้นสำคัญ คือ ต้องมี **กรอบสมรรถนะ (Competency Framework)** หรือ **โมเดลสมรรถนะ (Competency Model)** ก่อน เพราะ **หลักสูตรสมรรถนะ** ต้องสร้างมาจาก **กรอบหรือโมเดลสมรรถนะ**

สำหรับการสร้างหลักสูตรสมรรถนะ จากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ (ปัจจุบัน) จะใช้วิธีที่เรียกว่า “**Translating Standard-Based Curriculum to Competency-Based Curriculum**” ซึ่งจะนำมาเสนอในโอกาสต่อไป

ตัวอย่าง

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum Process)

1.การออกแบบหลักสูตร (Course Design) คือ การระบุข้อมูลต่างๆตามองค์ประกอบของหลักสูตร
ได้แก่

COURSE INFORMATION	ข้อมูลหลักสูตร
☐ Course title	•ชื่อหลักสูตร
☐ Course description	•คำอธิบายหลักสูตร
☐ Nominal course duration	•ระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนด
☐ Trainer to Trainee ratio	•อัตราส่วนทรนเนอร์ต่อ Trainee
☐ Entry requirement	•ข้อกำหนดในการเข้าหลักสูตร
☐ Course objectives	•วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

☐ Course structure	•โครงสร้างหลักสูตร
☐ Course delivery	•การส่งมอบหลักสูตร
☐ Trainer qualification	•คุณสมบัติผู้ฝึกสอน
☐ Resources	•ทรัพยากร
☐ Assessment and Certification	•การประเมินและรับรอง
☐ Module	•โมดูล

การกำหนดรายละเอียดองค์ประกอบต่างๆ อาจใช้แบบฟอร์ม ดังตัวอย่าง

การออกแบบหลักสูตรสมรรถนะ (Course Design)

COURSE TITLE •ชื่อหลักสูตร	ระบุชื่อหลักสูตรที่ต้องการพัฒนา
COURSE DESCRIPTION •คำอธิบายหลักสูตร	คำแถลงอธิบาย เจตนารมณ์ของหลักสูตร เน้นโมดูลและผลลัพธ์การเรียนรู้
COURSE OBJECTIVE •วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ระบุเป้าหมายของหลักสูตร ที่ผู้เรียน/ผู้อบรมควรจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร
NOMINAL DURATION •ระยะเวลาของหลักสูตร	ระบุระยะเวลาขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนจะเรียนจบหลักสูตร
ENTRY REQUIREMENT •ข้อกำหนดในการเข้าหลักสูตร	ระบุเงื่อนไขสำหรับผู้เรียน/ผู้อบรม ก่อนเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตร
COURSE STRUCTURE •โครงสร้างหลักสูตร	ระบุภาพรวม นำเสนอชื่อโมดูล ผลการเรียนรู้ ระยะเวลาที่ระบุ และระยะเวลาของหลักสูตรทั้งหมด

กรอบสมรรถนะ (COMPETENCY)

1. สมรรถนะพื้นฐาน (BASIC COMPETENCY) (.....hours)

หน่วยสมรรถนะ UNIT OF COMPETENCY	ชื่อโมดูล MODULE TITLE	ผลลัพธ์การเรียนรู้ LEARNING OUTCOMES	ระยะเวลา DURATION
ระบุชื่อหน่วยสมรรถนะ	ระบุชื่อโมดูล	ระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด ตามสมรรถนะ	ระบุเวลาที่ใช้สำหรับโมดูลนี้

2. สมรรถนะทั่วไป (COMMON COMPETENCY) (.....hours)

หน่วยสมรรถนะ UNIT OF COMPETENCY	ชื่อโมดูล MODULE TITLE	ผลลัพธ์การเรียนรู้ LEARNING OUTCOMES	ระยะเวลา DURATION
ระบุชื่อหน่วยสมรรถนะ	ระบุชื่อโมดูล	ระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด ตามสมรรถนะ	ระบุเวลาที่ใช้สำหรับโมดูลนี้

3. สมรรถนะสำคัญ (CORE COMPETENCY)

(.....hours)

หน่วยสมรรถนะ UNIT OF COMPETENCY	ชื่อโมดูล MODULE TITLE	ผลลัพธ์การเรียนรู้ LEARNING OUTCOMES	ระยะเวลา DURATION
ระบุชื่อหน่วยสมรรถนะ	ระบุชื่อ โมดูล	ระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด ตาม สมรรถนะ	ระบุเวลาที่ใช้ สำหรับโมดูลนี้

ASSESSMENT METHOD (วิธีการประเมินและรับรอง)

ใช้วิธีการประเมินแบบองค์รวม ระบุวิธี/แนวทาง กลยุทธ์และเครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

COURSE DELIVERY (การส่งมอบหลักสูตร)

ระบุวิธีการต่าง ๆ ในการส่งมอบการฝึกอบรม (เมื่อจบการฝึกอบรม)

RESOURCE (ทรัพยากร)

ระบุข้อกำหนดขั้นต่ำของเครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้/การฝึกอบรม เพื่อส่งมอบหลักสูตร

TRAINER'S QUALIFICATIONS (คุณสมบัติผู้ฝึกสอน)

ระบุคุณสมบัติขั้นต่ำ ประสบการณ์การทำงาน การได้รับการรับรอง ของผู้สอน/ผู้ฝึกอบรม ที่จำเป็นในการส่งมอบหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

MODULES OF INSTRUCTION (โมดูล)

ระบุชื่อ/จำนวนโมดูล ที่กำหนดมารองรับหลักสูตร เช่น

MODULE 1.....

MODULE 2.....

MODULE 3.....

.....

หมายเหตุ

รายละเอียดในบทความตอนที่ 4-2563 (ตอนที่ 1-4) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรความสามารถ

หวังว่าผู้สนใจคงพอมองเห็น “แนวทางที่จะสร้างหลักสูตรสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum Development) ให้ประสบความสำเร็จได้นะครับ.

.....Dr.Chatcharin 2564